

**PRÁVO NA SPRAVODLIVÝ PROCES
ALEBO PRÁVNA ISTOTA?
ZRÁŽKA ÚSTAVNÝCH PRINCÍPOV
VO SVETLE JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA**

Mgr. Roman Lysina

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra ústavného práva
roman.lysina@flaw.uniba.sk

**Právo na spravodlivý proces alebo právna istota?
Zrážka ústavných princípov vo svetle judikatúry Európskeho
súdu pre ľudské práva**

Autor vo svojom príspevku analyzuje otázku, ako ESEK vo svojej rozhodovacej praxi vyvažuje princípy právneho štátu s právom na spravodlivý proces v prípade, ak má na základe uplatnenia mimoriadnych procesných prostriedkov dôjsť k zmene, či zrušeniu právoplatného rozhodnutia. V jednotlivých častiach príspevku skúmame, ktoré základné kritériá zvažuje ESEK pri rozhodovaní o tom, či bol mimoriadny opravný prostriedok uplatnený v súlade s princípom právnej istoty.

**Right to a fair trial or legal certainty?
Clash of the constitutional principles in the light of the case
law of the European Court of Human Rights**

In his article, the author analyses the case law of the ECtHR and focuses on the question how does the Court strike balance between the principles of rule of law and right to a fair trial, when instigation of extraordinary revision procedure leads to quashing of a final and binding judgement. Author looks at the particular criteria, that ECtHR takes into account, when considering, whether the extraordinary remedy was used in accordance with the principle of legal certainty.

**¿Derecho a un juicio justo o seguridad jurídica? Choque
de los principios constitucionales a la luz de la jurisprudencia
del Tribunal Europeo de Derechos Humanos.**

En su artículo, el autor analiza la jurisprudencia del TEDH y se centra en la cuestión de cómo el Tribunal logra un equilibrio entre los principios del estado de derecho y el derecho a un juicio justo, cuando la instigación de un procedimiento de revisión extraordinario conduce a la anulación de una sentencia firme y vinculante. El autor analiza los criterios particulares, que el TEDH tiene en cuenta cuando considera si el recurso extraordinario se utilizó de acuerdo con el principio de seguridad jurídica.

Kľúčové slová: právna istota, mimoriadny opravný prostriedok, právoplatnosť, ESEP

Keywords: legal certainty, extraordinary appeal, finality of judgement, ECtHR

Palabras clave: seguridad jurídica, recurso extraordinario, finalidad del juicio, TEDH

Úvod

Právoplatnosť súdneho, alebo administratívneho rozhodnutia možno považovať za jednu z jeho najvýznamnejších vlastností. Účastníci konania vďaka nej poznajú konečné riešenie svojho sporu potvrdené príslušným štátnym orgánom.

Procházka chápe právoplatnosť ako „*vlastnosť individuálneho právneho aktu, ktorá spočíva v jeho nezmeniteľnosti a nenapadnuteľnosti riadnym opravným prostriedkom. [...] Právoplatné rozhodnutie, na rozdiel od neprávoplatného rozhodnutia, už vyvoláva právne účinky.*“¹ Obdobne napríklad Ottová právoplatnosť charakterizuje ako najdôležitejšiu vlastnosť individuálneho právneho aktu. „*Nadobudnutím právoplatnosti sa rozhodnutie stáva záväzným a nezmeniteľným. Právoplatnosťou rozhodnutia sa [...] nastoľuje stav právnej istoty.*“² Rovnako tak Prusák medzi najvýznamnejšie aspekty právoplatnosti rozhodnutia radí jeho nezmeniteľnosť a záväznosť a teda nenapadnuteľnosť riadnym opravným prostriedkom. Tým sa vytvára právna fikcia

---

¹ PROCHÁZKA R. – KÁČER M.: *Teória práva*, 1.vyd., Bratislava, C. H. Beck, 2013, s. 260-261.

² OTTOVÁ E.: *Teória práva*, 3. vyd., Bratislava, HEURÉKA, 2010, s. 302.

pravdy. Zároveň však dodáva, že tieto základné črty právoplatnosti rozhodnutia stoja v „*zásadnom rozpore s princípom materiálnej pravdy*.“³

Právoplatnosť rozhodnutia, chápaná ako jeho zásadná nezmeniteľnosť preto predstavuje jeden zo základných pilierov, na ktorých stojí princíp právnej istoty. Právne poriadky mnohých štátov však vo svojich procesných kódexoch upravujú ako prostriedok *ultima ratio* práva na spravodlivý proces inštitúty, ktorými je možné docieľiť zmenu, či zrušenie právoplatného rozhodnutia.⁴ V prípade uplatnenia takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku nevyhnutne vzniká konflikt medzi právnou istotou účastníkov konania a právom na spravodlivý proces.

Ako vo svojej judikatúre poukazuje Európsky súd pre ľudské práva (ESLP), právo na spravodlivý súdny proces garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (**Dohovor**) musí byť interpretované vo svetle princípov právneho štátu, považovaného za spoločné dedičstvo zmluvných štátov Dohovoru. Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby tam, kde súdy právoplatne rozhodli, toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované.⁵ „*V opačnom prípade by rušenie právoplatných rozhodnutí viedlo k vytvoreniu atmosféry právnej neistoty, znižovalo dôveryhodnosť justičného systému v očiach verejnosti a v končenom dôsledky aj princípu právneho štátu.*“⁶

Cieľom príspevku je analyzovať, ako ESLP vo svojej rozhodovacej praxi vyvažuje princíp právneho štátu s právom na spravodlivý proces v prípade, ak má na základe uplatnenia mimoriadnych procesných prostriedkov dôjsť k zmene, či zrušeniu právoplatného rozhodnutia. V jednotlivých častiach príspevku skúmame, ktoré základné kritériá zohľadňuje ESLP pri rozhodovaní o tom, či bol mimoriadny opravný prostriedok uplatnený v súlade s princípom právnej istoty. V prvej časti uvádzame všeobecné kritériá posudzovania súladnosti a následne sa zameriavame na analýzu časového hľadiska uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku (2. časť), aké subjekty ho môžu využiť (3. časť) a čo môže byť relevantným dôvodom pre jeho uplatnenie (4. časť). Na konci príspevku formulujeme závery vyplývajúce z predchádzajúcich častí článku.

³ PRUSÁK J.: *Teória práva*, 1. vyd., Bratislava, VO PF UK, 1995, s. 292.

⁴ Príkladmo možno poukázať na 2. až 4. hlavu 4. časti zákona č. 160/2015 Z. z civilný sporový poriadok (SR); 2. a 3. hlavu 4. časti zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád (ČR); §§ 392-398 zákona CXXX. 2016 a polgári perrrendtartásról (HU).

⁵ Porovnaj napr. rozhodnutie ESLP č. 36942/03, *Tripon v. Romania* (No. 1) zo dňa 23.9.2008, najmä para. 24.

⁶ Rozhodnutie ESLP č. 25632/02, *Stere and others v. Romania* zo dňa 23.2.2006, para. 53; Paradoxne v tomto prípade bola aplikácia čl. 6 Dohovoru vylúčená, keďže sa jednalo o posúdenie daňovej povinnosti, avšak podľa názoru ESLP sa princíp právneho štátu viaže na každý článok Dohovoru, preto bolo možné dospieť ku konštatácii porušenia práva sťažovateľa.

1. Keď nezmeniteľnosť neznamená vždy nezmeniteľnosť

Právo na spravodlivý proces je v podmienkach Rady Európy premietnuté predovšetkým do čl. 6 Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že čl. 6, ods. 1 Dohovoru garantuje, okrem iného, každému právo, aby o jeho občianskych právach a záväzkoch rozhodol súd.⁷ Inak povedané, čl. 6 ods. 1 garantuje okrem práva na spravodlivé súdne konanie aj právo na prístup k súdu.⁸ Zároveň však ESĽP dodáva, že toto právo by sa stalo iluzórnym v prípade, ak by právny systém členského štátu umožňoval, aby záväzné súdne rozhodnutia neboli aplikovateľné v praxi, spôsobujúc tak ujmu niektorej zo sporových strán. Výklad článku čl. 6 Dohovoru preto nemožno zúžiť iba na garanciu prístupu k súdu (t. j. práva zabezpečujúce spravodlivý, verejný a rýchly proces), ale je potrebné ho interpretovať tak, aby právoplatné rozhodnutia mohli v reálnom svete vyvolávať právne účinky.⁹

Na túto konštrukciu nadviazal ESĽP v roku 2003 keď dodal, že právo na prístup k súdu by sa stalo rovnako iluzórnym aj v prípade, ak by právny systém členského štátu umožňoval zrušiť konečné a záväzné súdne rozhodnutie na základne návrhu štátneho orgánu.¹⁰ Rovnako tak by sa stalo právo na prístup k súdu iluzórnym aj v prípade, ak by právny systém členského štátu umožňoval súdu vyššej inštancie rušiť právoplatné rozhodnutia len z dôvodu, že **nesúhlasí** s posúdením prípadu súdom nižšieho stupňa.¹¹

Zmena právoplatného rozhodnutia, prípadne jeho zrušenie má ďalekosiahle následky pre ustálené právne vzťahy, t. j. na právnu istotu adresátov (individuálnej) právnej normy. Ako je zrejme napríklad z už citovaného rozhodnutia *Ryabykh*, tohto zásahu si je vedomý aj ESĽP. Je preto možné tvrdiť, že súd vo svojej judikatúre vykladá možnosť

⁷ K právu na prístup k súdu komplexnejšie napr. ČAPEK J.: *Evropská úmluva o ochraně lidských práv. I. část – ÚMLUVA*, 1. vyd., Praha, LINDE PRAHA, 2010, s. 165 a nasl.

⁸ Vysvetlenie, prečo musí právo na spravodlivý proces obsahovať obe tieto zložky trefne popisuje Svák, pozri SVÁK J.: *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva)*, 1. vyd., Bratislava, Poradca podnikateľa, , 2003, s. 279-283.

⁹ Obdobne napr. rozhodnutie ESĽP č. 18357/91, Hornsby v. Greece zo dňa 19.3.1997, para. 40.

¹⁰ Rozhodnutie ESĽP č. 52854/99, Ryabykh v. Russia zo dňa 24.7.2003, para. 56; obdobne argumentuje napríklad aj Svák, ktorý subsumuje odňatie právnych účinkov súdneho rozhodnutia pod porušenie zákazu vytvárať prekážky v prístupe na súd. K tomu bližšie SVÁK J.: *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva)*, cit. d., s. 284-285.

¹¹ Porovnaj s rozhodnutím ESĽP č. 13151/04, Protsenko v. Russia zo dňa 31.7.2008, para. 27; v tomto prípade je potrebné klásť dôraz na pojem nesúhlasí. V prípade, ak by došlo v priebehu posudzovania prípadu k porušeniu procesných práv účastníka konania (napr. odňatie práva na prístup k súdu), využitie mimoriadneho opravného prostriedku by už mohlo byť oprávnené.

členských štátov zaviesť takýto mimoriadny procesný inštitút do svojich právnych poriadkov skôr reštriktívne, napriek tomu že v uvedenej oblasti požívajú určitú mieru voľného uváženia.¹²

Inak povedané, podmienky ktoré umožňujú strane sporu iniciovať konanie, ktorého potencionálnym výsledkom je zmena alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia, musia byť nastavené prísnejšie ako podmienky pre podanie odvolania voči neprávoplatnému rozhodnutiu.

Princíp právnej istoty, pri nazeraní skrz právoplatnosť rozhodnutí, v sebe implikuje povinnosť rešpektovať, ak už bola nejaká vec rozhodnutá. Teda princíp *res iudicata*. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že žiadna zo strán sporu v zásade nemá právo žiadať o prieskum konečného rozhodnutia iba z dôvodu, že sa dožaduje opätovného prerokovania a nového rozhodnutia prípadu. Právomoc najvyšších súdov preskúmať právoplatné rozhodnutia sa musí obmedziť iba na opravu právnych chýb a pre prípady, keď súdy neboli schopné nastoliť spravodlivosť. Prieskum právoplatného rozhodnutia nesmie byť za žiadnych okolností konštruovaný ako ďalšia možnosť odvolania, opodstatnená iba tým, že na spornú vec existujú viaceré odlišné názory. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že od tohto pravidla sa možno odchyliť iba v prípade, ak sa vyskytnú významné okolnosti hodné osobitného zreteľa.¹³ Inak povedané, „do právoplatných rozhodnutí by sa vo všeobecnosti nemá zasahovať. Takéto rozhodnutia môžu byť „narušené“ iba za účelom nápravy zásadných chýb.“¹⁴

Pri formulovaní obmedzení možností, kedy sa dá uplatniť mimoriadny opravný prostriedok je pre prehľadnosť potrebné pozrieť sa na jednotlivé „mantinely“ vytvorené EŠLP postupne. Ako na prvé sa zameriame na lehotu, v ktorej je možné mimoriadny opravný prostriedok podať.

2. Časové hľadisko uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku

Ak existuje možnosť napadnúť právoplatné rozhodnutie, právna istota adresátov takéhoto individuálneho právneho aktu je síce vyššia ako po vydaní neprávoplatného rozhodnutia, je však stále potenciálne ohrozená. Obrazne povedané, do momentu, kým je možné legálne meniť, či rušiť právoplatné rozhodnutie, tak nad ním visí mýtický

¹² Rozhodnutie EŠLP č. 9304/05, *Birzescu and others v. Romania* zo dňa 25.9.2012, para. 17.

¹³ Rozhodnutie EŠLP č. 52854/99, *Ryabykh v. Russia* zo dňa 24.7.2003, para. 51-58.

¹⁴ Rozhodnutie EŠLP č. 11227/05, *Abdullayev v. Russia* zo dňa 11.2.2010, para. 19.

Damoklov meč vo forme mimoriadneho opravného prostriedku. Lano na ktorom meč visí síce nemusí byť nikdy prerezané, napriek tomu však predstavuje ohrozenie.¹⁵

Je teda zrejmé, že ak sa má princíp právnej istoty uplatniť v čo najširšom rozsahu, pomyslený Damoklov meč nemôže nad právoplatným rozhodnutím visieť navždy. Použijúc slová ESLP, takéto rozhodnutia by potom boli napadnuteľné donekonečna. V prípade, keď vyššia súdna inštitúcia vyhovie mimoriadnemu opravnému prostriedku, ktorý je možné uplatniť bez časového obmedzenia, zneuguje celý súdny proces, ktorý už bol ukončený nezmeniteľným súdnym rozhodnutím. Takýto postup preto bude mať za následok porušenie čl. 6 Dohovoru a v širšom kontexte aj princípu právnej istoty.¹⁶

Hneď v úvode je potrebné uviesť, že ESLP vo svojich rozhodnutiach nestanovuje presný časový limit pre podanie mimoriadneho opravného prostriedku. Ako ilustrujeme na nasledujúcich príkladoch, posúdenie či došlo k porušeniu čl. 6 Dohovoru z dôvodu nevhodne nastavenej lehoty pre možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku je skúmaná komplexne. Znamená to, že ESLP nesleduje len formálne nastavený časový rámec, ale porovnáva jeho nastavenie napríklad s inými druhmi opravných prostriedkov. Ďalej sa zaoberá aj reálnym uplatnením opravného prostriedku, teda, či bol podaný na začiatku alebo na konci lehoty ale aj tým, či časový limit skutočne zabraňuje faktickému a opakujúcemu sa znovuo tvoreniu právoplatne skončeného prípadu.

Nastavenie lehoty pre podanie mimoriadneho opravného prostriedku je potrebné vnímať v kontexte lehôt pre podanie riadnych opravných prostriedkov. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku 10 mesiacov po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia v situácii, ak bola lehota na podania odvolania, resp. kasačnej sťažnosti iba mesačná by samo o sebe mohlo spôsobiť porušenie čl. 6 Dohovoru.¹⁷ Aj napriek tomu, že podľa vlády Ruskej federácie bol v tomto prípade podaný mimoriadny opravný prostriedok v rozumnom časovom odstupe, hlavným problémom bola absen-

---

¹⁵ Podobne uvažuje aj ESLP, porovnaj napr. rozhodnutie ESLP č. 8269/02, *Sutyazhnik v. Russia* zo dňa 23.8.2009, najmä para. 30.

¹⁶ K tomu podrobnejšie rozhodnutie ESLP č. 28342/95, *Brumărescu v. Romania* zo dňa 28.10.1999, para. 56-62; neexistujúca lehota na zrušenie právoplatného rozhodnutia môže byť za určitých okolností problematická dokonca aj pri procesnoprávných rozhodnutiach, pozri napr. rozhodnutie ESLP č. 65518/01, *Salov v. Ukraine* zo dňa 6.9.2005, para. 95-96.

¹⁷ Rozhodnutie ESLP č. 8269/02, *Sutyazhnik v. Russia* zo dňa 23.8.2009, para. 29; rovnako tak by bolo vzhľadom na princíp rovnosti zbrání neprípustné, ak by mali rôzne subjekty rôzne dlhú lehotu na podanie mimoriadneho opravného prostriedku. Nerovnaké nastavenie by jednu zo strán by mohlo byť zvýhodňovať a druhú postaviť do nevýhodnejšej pozície, porovnaj rozhodnutie ESLP č. 3052/04, *Dacia s.r.l. v. Moldova* zo dňa 18.3.2008, para. 72-79.

cia akejkolvek časovej lehoty limitujúcej možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok. Slovaní súdu, absencia akéhokoľvek časového limitu pre možné znovuo tvorenie prípadu predstavovala pre sporové strany právnu neistotu. Skutočnosť, že orgány verejnej moci iniciovali prieskum právoplatne skončeného konania v kratšom ako ročnom horizonte, nie je sama o sebe spôsobilá túto neistotu odstrániť.¹⁸

Na druhej strane, v prípade, ak bola jednoročná lehota na začatie konania o zrušení alebo zmene právoplatného rozhodnutia explicitne zakotvená v procesnom predpise, EŠLP takto nastavený právny rámec akceptoval.¹⁹ Už samotná existencia časového limitu pre podanie mimoriadneho opravného prostriedku voči právoplatnému rozhodnutiu teda napomáha odstraňovať právnu neistotu účastníkov právoplatne skončeného konania. Poukazujúc na závery súdu prezentované v rozhodnutí *Sutyazhnik v. Russia* by navyše mala lehota na podanie mimoriadneho opravného prostriedku by do istej miery mala reflektovať lehoty na podanie riadnych opravných prostriedkov.

Súdy členských štátov by taktiež mali zvažovať, ako ďalekosiahle (v zmysle ako ďaleko do minulosti) budú následky zrušenia právoplatného rozhodnutia. Relevantnými faktormi budú v tomto prípade najmä *i.*) čas podania mimoriadneho opravného prostriedku (začiatok alebo koniec lehoty), *ii.*) ako dlho trvalo, než bolo o mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodnuté, resp. dĺžka času medzi právoplatnosťou rozhodnutia a jeho zrušením a *iii.*) spätné účinky rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, teda ako staré právne vzťahy môže toto rozhodnutie ovplyvniť.²⁰

Rovnako tak EŠLP skúma časové obmedzenie možnosti podať mimoriadny opravný prostriedok aj po materiálnej stránke. Časové obmedzenie musí byť účinné a nemalo by sa dať obchádzať. V prípade *Asito v. Moldavia* aj napriek tomu, že právomoc generálneho prokurátora podať mimoriadny opravný prostriedok bola obmedzená ročnou lehotou, každé rozhodnutie, ktoré vyplynulo z návrhu prokurátora mohlo byť opätovne podrobené novému prieskumu. Pôvodné právoplatné rozhodnutie tak mohlo byť *de facto* preskúmané donekonečna v stále novom a novom konaní. Takto nastavený systém mimoriad-

¹⁸ Rozhodnutie EŠLP č. 8269/02, *Sutyazhnik v. Russia* zo dňa 23.8.2009, para. 29.

¹⁹ Rozhodnutie EŠLP č. 65582/01, *Radchikov v. Russia* zo dňa 24.5.2007, para. 46.

²⁰ Porovnaj s rozhodnutím EŠLP č. 25132/13, *Compcar, s.r.o. v. Slovakia* zo dňa 9.6.2015, para. 75-78. V tomto prípade síce bola v procesnom kódexe explicitne nastavená ročná lehota na podanie mimoriadneho opravného prostriedku, avšak ten bol podaný predposledný deň uplynutia lehoty. Navyše, medzi momentom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a jeho následným zrušením v rámci dovolacieho konania ubehli viac ako dva roky a tri mesiace. Významnou pre konštatovanie porušenia čl. 6 Dohovoru bola aj skutočnosť, že zrušenie právoplatného rozhodnutia v roku 2012 vyvolalo spätné dôsledky až do roku 2004.

neho opravného prostriedku podľa názoru súdu porušoval čl. 6, ods. 1 Dohovoru.²¹

Ako však vyplýva z judikatúry ESLP, ani efektívny časový limit stanovený pre uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku nemusí byť bez ďalších záruk dostatočnou garanciou pred porušením čl. 6 Dohovoru. V tejto súvislosti možno poukázať na prípad *SC Maşinexportimport Industrial Group SA v. Romania*, kde ESLP uviedol, že bez ohľadu na existenciu jednoročnej lehoty pre podanie mimoriadneho dovolania, tento inštitút stále neoprávnene zasahuje do princípu právnej istoty. Súd totiž konštatoval, že ďalšie dva prvky tohto opravného prostriedku, na ktorých nezlučiteľnosť s právnou istotou poukázal ESLP vo veci *Brumărescu*, zostali zachované.²²

Možno teda zhrnúť, že stanovenie časového limitu pre uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku nie je jedinou relevantnou podmienkou ktorú ESLP pri posudzovaní jeho súladnosti s Dohovorom posudzuje. Navyše, takto ustanovený „časový limit“ musí byť v praxi efektívny, aby skutočne zabránil prieskumu právoplatných rozhodnutí po jeho uplynutí. V ďalšej časti článku sa zaoberáme druhou významnou otázkou, ktorú ESLP rieši pri posudzovaní porušenia čl. 6 Dohovoru a to okruh aktívne legitimovaných subjektov oprávnených iniciovať konanie o zmene alebo zrušení právoplatného rozhodnutia.

3. Subjekt uplatňujúci mimoriadny opravný prostriedok

S problematikou aktívne legitimovaných subjektov na podanie mimoriadneho opravného prostriedku úzko súvisí aj princíp rovnosti zbraní účastníkov konania.²³ Vo všeobecnosti rovnosť zbraní sporových strán znamená, že každá z nich má rozumnú možnosť aby bol jej spor

---

²¹ Rozhodnutie ESEP č. 40663/98, *Asito v. Moldavia* zo dňa 8.11.2005, para. 46-48, obdobne aj rozhodnutie ESEP č. 48553/99, *Sovtransavto Holding v. Ukraine* zo dňa 25.6.2002, para. 77, podľa ktorého sú justičné systémy, zakotvujúce hrozbu opakovaného rušenia právoplatných rozhodnutí, ako také nesúladné s princípom právnej istoty.

²² Rozhodnutie ESEP č. 22687/03, *SC Maşinexportimport Industrial Group SA v. Romania* zo dňa 1.12.2005, para. 36, ďalšími dvoma skutočnosťami bola dostupnosť mimoriadneho opravného prostriedku iba generálnemu prokurátorovi a zrušenie celého súdneho konania ukončeného právoplatným rozhodnutím ktoré bolo aj vykonané.

²³ Tento princíp platí v obmedzenej forme v trestnom a administratívnom konaní, v plnom rozsahu sa však uplatňuje v civilných konaniach.

prejednaný pred súdom za podmienok, ktoré ani jednu zo sporových strán nestavajú do výraznej nevýhody.²⁴

Princíp rovnosti zbraní sa podľa Sváka prejavuje v troch rovinách a to v *i.*) procesnoprávnom postavení účastníkov konania, *ii.*) spôsobe a rozsahu dokazovania a *iii.*) iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práv. „*Rovnosť procesnoprávneho postavenia účastníkov konania obsahuje [...] aj rovnosť uplatňovania všetkých procesnoprávných prostriedkov súdnej ochrany, vrátane rovnakej možnosti podávania všetkých (riadnych aj mimoriadnych) opravných prostriedkov.*“²⁵

Nie je preto prekvapením, že EŠLP viackrát deklaroval porušenie čl. 6 Dohovoru v prípadoch, kedy mimoriadny opravný prostriedok nebol dostupný stranám sporu a takéto konanie mohlo byť iniciované iba orgánom verejnej moci.²⁶ Uvedený postup vo výsledku znamenal anulovanie celého súdneho procesu, ktorý bol ukončený súdnym rozhodnutím, chránený princípom *res iudicata* a neraz bolo rozhodnutie už aj vykonané.²⁷

Aj napriek tomu, že najčastejším predmetom posudzovania EŠLP bolo oprávnenie generálneho prokurátora (ako subjektu ktorý nebol stranou sporu v pôvodnom konaní) iniciovať mimoriadne odvolacie konanie, vyskytli sa aj prípady, keď boli aktívne legitimovaným subjektom samotné súdy, resp. ich predstavitelia. Na podklade takýchto prípadov je zreteľné, že najzásadnejším problémom v prípadoch, kedy mimoriadny opravný prostriedok uplatňuje 3. osoba, nie je presah výkonnej moci do súdnej, ale narušenie princípu právnej istoty, resp. princípu rovnosti zbraní.²⁸ Aj preto je nevyhnutné, aby bola takáto právomoc (ak je orgánom verejnej moci priznaná) vykonávaná spôsobom, ktorý nenarušá právnu istotu pôvodných účastníkov súdneho konania a ich rovnoprávne postavenie.

V tejto súvislosti je zachovanie princípu rovnosti zbraní obzvlášť páľčivým problémom v oblasti civilných sporov. Keďže orgány verej-

²⁴ Obdobne v rozhodnutí EŠLP č. 18990/91, *Nideröst-Huber v. Switzerland* zo dňa 18.2.1997, para. 23.

²⁵ SVÁK J.: *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva*, cit. d., s. 379.

²⁶ Porovnaj s rozhodnutím EŠLP č. 36942/03, *Tripon v. Romania* (No. 1) zo dňa 23.9.2008, para. 25, prípadne rozhodnutie EŠLP č. 28342/95, *Brumârescu v. Romania* zo dňa 28.10.1999, para. 62.

²⁷ SIMAN M.: *Extraordinary appeal and the principle of legal certainty*, In KUNOVA V. – DOLINSKY M. (eds.): *Current Issues of Science in the Global World*, 1.vyd., Londýn, Taylor&Francis Group, 2015, s. 77-82.

²⁸ Obdobne aj rozhodnutie EŠLP č. 61333/00, *Tregubenko v. Ukraine* zo dňa 2.11.2004, para. 36-37. Z dôvodu, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku iným, než účastníkom konania sa nemusí nevyhnutne týkať len generálneho prokurátora, používame v tejto časti článku všeobecnejšie označenie 3. osoba, resp. 3. subjekt.

nej moci typicky nie sú stranami sporu v civilných konaniach a ak áno, potom nevystupujú v pozícii nositeľa verejnej moci, ich právomoc iniciovať zmenu, či zrušenie právoplatného civilného rozhodnutia by mala byť upravená tak, aby princíp rovnosti zbraní nenarušila. Európsky súd pre ľudské práva vo viacerých rozhodnutiach potvrdil, že civilný charakter sporu je pri posudzovaní porušenia čl. 6 Dohovoru relevantným faktorom, ktorý musí byť braný do úvahy. V niektorých prípadoch môže byť vstup 3. strany do čisto súkromného sporu dokonca pokladaný za priťažujúcu okolnosť pre štát.²⁹

Rovnako dôležitou okolnosťou je aj to, na čí podnet subjekt, ktorý nebol pôvodným účastníkom konania, podáva mimoriadny opravný prostriedok. Pripomíname, že ESELP „konštatoval porušenie princípu právnej istoty a v dôsledku toho aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch, keď preskúmaný mimoriadny opravný prostriedok nebol prístupný pre strany sporu, ale bol dostupný len generálnemu prokurátorovi a v dôsledku jeho podania príslušný súd zmaril celé súdne konanie. [...]“³⁰

Ani v situácii, ak 3. osoba koná na základe podnetu pôvodného účastníka konania, nemusí ísť o okolnosť liberujúcu pred porušením čl. 6 Dohovoru. Osobitne platí uvedené v prípadoch, kedy záleží výkon právomoci iniciovať mimoriadne opravné konania výlučne na voľnej úvahe 3. osoby.³¹ Výnimkou sú prípady, ak je prieskum právoplatného rozhodnutia iniciovaný 3. subjektom na podklade žiadosti pôvodného účastníka konania v rozsahu, v akom tento prieskum žiadal pôvodný účastník vo svojom podaní. Za takýchto okolností sa účastník, podávajúci podnet, nemôže domáhať ochrany pred porušením princípu právnej istoty podľa čl. 6 Dohovoru.³²

Na druhej strane je potrebné skúmať, aký subjekt doručil podnet 3. osobe. Európsky súd pre ľudské práva bude považovať za relevantný faktor, ak je podávateľ previazaný so štátom, napríklad prostredníctvom podielu štátu v obchodnej spoločnosti ktorá je pôvodným účastníkom konania. Zároveň platí, že mimoriadny opravný prostriedok

²⁹ Pre porovnanie pozri napr. rozhodnutie ESELP č. 36942/03, Tripon v. Romania (No. 1) zo dňa 23.9.2008, para. 28-29, obdobne napríklad aj rozhodnutie ESELP č. 8269/02, Sutyazhnik v. Russia zo dňa 23.7.2009, para. 28 alebo rozhodnutie ESELP č. 72493/10, DRAFT-OVA, a.s. v. Slovakia zo dňa 9.6.2015, para. 85.

³⁰ HORVÁTH E. – ANDRÁŠIOVÁ A. – HENČEKOVÁ S.: *Civilný sporový poriadok – komentár*, dostupné prostredníctvom databázy ASPI na www.noveaspi.sk; komentár k § 458.

³¹ Rozhodnutie ESELP č. 42872/02, Cornif v. Romania zo dňa 11.1.2007, para. 30.

³² Rozhodnutie ESELP č. 58079/00, Fadin v. Russia zo dňa 27.7.2006, para. 34; Je však potrebné doplniť, že sa v tomto prípade jednalo o kauzu z oblasti trestného práva a uvedené závery vzhľadom na aplikáciu princípu rovnosti nemusia obstať v prípade, ak sťažnosť pre porušenie princípu právnej istoty podá druhý pôvodný účastník konania, ktorý nezaslal podnet.

nemôže byť iba skrytým odvolaním, preto 3. osoba musí svoj návrh odôvodniť novými skutočnosťami, ktoré neboli predmetom prieskumu v pôvodnom súdnom konaní.³³

To znamená, že ak uplatňuje mimoriadny opravný prostriedok subjekt odlišný od pôvodných účastníkov konania, je potrebné vykladať toto oprávnenie reštriktívne a to len na prípady, kedy že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (k tomu pozri ďalšiu časť článku). Rovnako tak, uvedené oprávnenie má mať subsidiárny charakter, čo znamená, že k jeho uplatneniu by malo dôjsť len v prípadoch, kedy v čase jeho uplatnenia nemožno ochranu práv a oprávnených záujmov dosiahnuť inými prostriedkami.³⁴

V rámci subsidiarity však ESLP skúma aj správanie účastníka konania, v koho prospech 3. osoba mimoriadny opravný prostriedok uplatňuje. Ak takýto účastník konania nevyužil v pôvodnom konaní všetky opravné prostriedky, ktoré mal k dispozícii a v ich uplatnení mu nebránili žiadne okolnosti, je podľa ESLP neprípustné zdôvodniť uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku 3. osobou za účelom ochrany práv takéhoto účastníka. Nič totiž nebránilo účastníkovi konania použiť argumenty obsiahnuté v mimoriadnom opravnom prostriedku už v rámci riadnych opravných prostriedkov.³⁵

V ďalšej časti článku sa zaoberáme otázkou, aké dôvody oprávňujú súd rozhodnúť o zmene alebo dokonca zrušení právoplatného rozhodnutia.

4. Predmet, resp. dôvod prieskumu

Ďalšou oblasťou, v ktorej ESLP zužuje možnosti využitia mimoriadneho opravného prostriedku sú dôvody, pre ktoré môže dôjsť k ich uplatneniu, resp. vymedzenie aspektov rozhodnutia, ktoré môže súd pri rozhodovaní o mimoriadnom opravnom prostriedku preskúmať. Všeobecné dôvody možnej preskúmateľnosti právoplatného rozhodnutia vymedzil ESLP v rozhodnutí *Ryabykh v. Russia* ako významné

³³ Rozhodnutie ESLP č. 72493/10, DRAFT – OVA, s.r.o v. Slovakia zo dňa 9.6.2015, najmä para. 85.

³⁴ Na takýchto princípoch je postavené aj oprávnenie Generálneho prokurátora SR, porovnaj § 458 zákona č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok.

³⁵ Rozhodnutie ESLP č. 21998/14, Lispuchová a Lispuch v. Slovakia zo dňa 15.10.2019, para. 43.

okolnosti spočívajúce v procesnej chybe alebo justičnom omyle (orig. *miscarriage of justice*). Súdy rozhodujúce o mimoriadnom opravnom prostriedku však nemôžu vykonávať nové dokazovanie.³⁶

Európsky súd pre ľudské práva teda uznáva, že za určitých okolností, pri vyvažovaní princípu právnej istoty a práva na spravodlivý proces prvé z menovaných musí ustúpiť, ak je cieľom uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku náprava zásadných chýb alebo justičných omylov.³⁷ Inak povedané, Dohovor prikazuje orgánom verejnej moci rešpektovať záväzný charakter právoplatných rozhodnutí a umožňuje odklon od tohto pravidla len v prípade, ak legitímne a závažné okolnosti konkrétneho prípadu prevážia nad princípom právnej istoty.³⁸ Právomoc zrušiť právoplatné rozhodnutie však musí súd realizovať tak, aby sa v čo najvyššej možnej miere dosiahla spravodlivá rovnováha medzi záujmami dotknutej osoby a efektivitou súdneho systému.³⁹

Či je v konkrétnom konaní dosiahnutá spravodlivá rovnováha bude závisieť od: *i*) posúdenia dopadu novootvoreného a prípadných nadväzujúcich konaní na postavenie dotknutej osoby; *ii*) či návrh na prieskum právoplatného rozhodnutia podala dotknutá osoba alebo orgán verejnej moci⁴⁰; *iii*) dôvodov pre ktoré bolo právoplatné rozhodnutie zmenené alebo zrušené; *iv*) či boli v konaní o opravnom prostriedku dodržané zásady práva na spravodlivý proces⁴¹; *v*) či existujú procesné mechanizmy brániace zneužitiu práva na preskúvanie právoplatných rozhodnutí orgánmi verejnej moci⁴²; *vi*) prípadných ďalších skutočností relevantných pre konkrétny prípad.⁴³

Kľúčové pojmy zásadná chyba, resp. justičný omyl je potrebné vnímať ako autonómne pojmy, ktorých obsah napĺňa až ESĽP prostredníctvom svojej judikatúry. Čo teda môže takúto zásadnú chybu predstavovať?

K situáciám, ktoré môžu mať za dôsledok zásadnú chybu patria jednak závažné procedurálne pochybenia súdu a prípady zneužitia moci. V prípade, ak sa v konkrétnom konaní vyskytne niektorá z uvedených skutočností, tak môže byť považovaná za zásadnú chybu a teda odôvodniť zrušenie právoplatného rozhodnutia.⁴⁴ Samozrejme však, nie

³⁶ Obdobne aj rozhodnutie ESĽP č. 65518/01, *Salov v. Ukraine* zo dňa 6.9.2005, para. 93.

³⁷ Rozhodnutie ESĽP č. 8269/02, *Sutyazhnik v. Russia* zo dňa 23.7.2009, para. 35-38.

³⁸ Obdobne napr. rozhodnutie ESĽP č. 58079/00, *Fadin v. Russia* zo dňa 27.7.2006, para. 33.

³⁹ Rozhodnutie ESĽP č. 28730/03, *Lenskaya v. Russia* zo dňa 29.1.2009, para. 32-33.

⁴⁰ Porovnaj s druhou časťou tohto článku.

⁴¹ Pozri rozhodnutie ESĽP č. 72776/01, *Bratyakin v. Russia* zo dňa 9.3.2006.

⁴² K tomu napr. rozhodnutie ESĽP č. 6725/03, *Lizanets v. Ukraine* zo dňa 31.5.2007, para. 33-34.

⁴³ Tamtiež.

⁴⁴ Rozhodnutie ESĽP č. 38585/04, 2795/05, 18590/05, 24012/07 a 55283/07, *Sizintseva and others v. Russia* zo dňa 8.4.2010, para. 31.

každé procedurálne pochybenie alebo zneužitie moci bude možné kvalifikovať ako legitímny dôvod pre uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku. Takéto pochybenia sa musia prejaviť ako zásadné faktory, ktoré sa vo významnej miere podieľajú na nedokonalosti napádaného rozhodnutia.

Jedným z najvýznamnejších procedurálnych pochybení, ktorým sa zaoberal ESLP už v rozhodnutí *Luchkina v. Russia* bola otázka nedostatku právomoci súdu. Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že nedostatok právomoci súdu môže byť v zásade kvalifikovaný ako závažný procedurálny nedostatok, odôvodňujúci zrušenie právoplatného rozhodnutia.⁴⁵

Použijúc notoricky známe príslovie, diabol sa aj v tomto prípade skrýva v detailoch. Konkrétne v slove v zásade. „*Súd súhlasí s tým, že v princípe by mali byť pravidlá upravujúce právomoc súdu dodržané. Avšak, prihliadnuc na špecifické okolnosti tohto prípadu, (Sutyazhnik v. Russia, doplnil R.L.) Súd neobjavil žiadnu páľčivú spoločenskú potrebu, ktorá by oprávňovala odklon od princípu právnej istoty. Rozhodnutie bolo zrušené najmä z dôvodu právneho purizmu a nie z dôvodu nápravy chyby zásadného významu pre súdny systém.*“⁴⁶ Aj tu preto platí, že nedostatok právomoci by sa mal prejaviť ako zásadný faktor, ktorý sa vo významnej miere podieľa na nedokonalosti napádaného rozhodnutia, prípadne má zásadný význam pre súdny systém.⁴⁷ Zásadným pre celý súdny systém pritom nebude ojedinelé vybočenie z konštantnej judikatúry všeobecných súdov⁴⁸, ani bežné právne problémy, ktoré mohli byť vyriešené v rámci riadneho konania.⁴⁹

Za ďalšie závažné chyby odôvodňujúce zrušenie právoplatného rozhodnutia možno označiť nezákonne zložený senát, či porušenie princípu rovnosti zbraní neodôvodniteľnou (orig. *unjustified*) neprítomnosťou jednej zo sporových strán počas konania.⁵⁰

Situáciou, keď bude ESLP takisto akceptovať prieskum už právoplatného rozhodnutia, a to najmä v trestnom práve, bude objavenie nových

⁴⁵ Rozhodnutie ESLP č. 3548/04, *Luchkina v. Russia* zo dňa 10.4.2008, para 21.

⁴⁶ Rozhodnutie ESLP č. 8269/02, *Sutyazhnik v. Russia* zo dňa 23.7.2009, para. 38, obdobne aj rozhodnutie ESLP č. 72493/10, DRAFT – OVA, a.s. v. Slovakia zo dňa 9.6.2015, para. 77.

⁴⁷ Takýto prístup bol kritizovaný v odlišnom stanovisku sudcov Kovlera a Steinera k rozhodnutiu *Sutyazhnik v. Russia*. Podstatou ich argumentácie bolo, že v prípade ak súd vydá rozhodnutie mimo svojej (vecnej) pôsobnosti, je takéto rozhodnutie nulité a jeho zrušenie predstavuje vždy nápravu zásadnej justičnej chyby.

⁴⁸ Rozhodnutie ESLP č. 21998/14, *Lispuhová a Lispuh v. Slovakia* zo dňa 15.10.2019, para. 42.

⁴⁹ Rozhodnutie ESLP č. 35361/17, *Tóth v. Slovakia* zo dňa 13.10.2020, para. 40.

⁵⁰ K tomu napríklad rozhodnutie ESLP č. 18156/05, *Tchitchinadze v. Georgia* zo dňa 27.5.2010, para. 55, alebo rozhodnutie ESLP č. 2202/05, *Tishkevich v. Russia* zo dňa 4.12.2008, para. 25-27.

okolností významných pre rozhodnutie. Takúto možnosť dokonca pripúšťa priamo čl. 4, ods. 2 dodatkového protokolu č. 7, ktorý umožňuje členským štátom napraviť justičné omyly. Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že za justičný omyl je možné označiť prípady, ak napadnuté rozhodnutie ignorovalo kľúčové dôkazy,⁵¹ prípadne tieto neboli k dispozícii. Musí sa však jednať o také dôkazy, ktoré neboli počas súdneho konania k dispozícii ani pri vynaložení obozretného postupu (orig. *due diligence*) a zároveň by mohli viesť k inému výsledku konania. To znamená, že osoba, ktorá žiada o zmenu alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia bude musieť preukázať nemožnosť takýto dôkaz predložiť skôr a tento dôkaz musí byť zároveň rozhodujúcim.⁵² Naopak, novým dôkazom nebude argumentácia právnou úpravou, ktorá existovala v čase konania avšak strany na ňu nepoukázali.⁵³

Za justičný omyl však nemožno považovať prípadné chyby orgánov verejnej moci (napríklad nedostatočné prešetrenie všetkých okolností v prípravnom konaní), ktoré mali za následok miernejší trest pre páchatel'a, prípadne jeho prepustenie. Takéto chyby sú na ujmu štátu a nemôžu byť napravené novým prieskumom právoplatného rozhodnutia. Samé o sebe totiž, bez toho aby sa v konaní zároveň vyskytla chyba týkajúca sa nedostatku právomoci súdu, závažná chyba týkajúca sa procesných postupov v konaní, došlo k zneužitiu moci, zjavne (orig. *manifestly*) nesprávnej aplikácii hmotného práva alebo existovali iné závažné dôvody brániace dosiahnutiu spravodlivosti, nepredstavujú dostatočný dôvod pre zrušenie právoplatného rozhodnutia.⁵⁴

Na tomto mieste je tiež vhodné pripomenúť, že z čl. 6 Dohovoru priamo nevyplýva právo na opätovné posúdenie konečného rozhodnutia v prípade, ak by sa v prechádzajúcom konaní vyskytla závažná chyba.⁵⁵ Na druhej strane, ponechanie závažných chýb súdneho rozhodnutia bez ambície ich nápravy by mohlo mať vážne dôsledky na integritu a reputáciu súdneho systému krajiny. Je preto na posúdení štátu, akým spôsobom sa s predmetnými chybami vyrovná.⁵⁶ V prípade,

---

⁵¹ Rozhodnutie ESELP č. 28730/03, *Lenskaya v. Russia* zo dňa 29.1.2009, para. 39.

⁵² Rozhodnutie ESELP č. 69529/01, *Pravednaya v. Russia* zo dňa 18.11.2004, para. 27.

⁵³ Porovnaj s rozhodnutím ESELP č. 19960/04, *Popov v. Moldova* (No. 2) zo dňa 6.12.2005, para. 49-51.

⁵⁴ Porovnaj s rozhodnutím ESELP č. 65582/01, *Radchikov v. Russia* zo dňa 24.5.2007, para. 48-50 a rozhodnutie ESELP č. 72493/10, *DRAFT – OVA, a.s. v. Slovakia* zo dňa 9.6.2015, para. 77.

⁵⁵ Rozhodnutie ESELP č. 50178/99, *Nikitin v. Russia* zo dňa 20.7.2004, para. 60.

⁵⁶ Pre oblasť trestného práva pozri rozhodnutie ESELP č. 19867/12, *Moreira Ferreira v. Portugal* (No. 2) zo dňa 17.7.2017, para. 63 a 92. ESELP konštatoval, že prieskum právoplatného rozhodnutia sa javí ako vhodný nástroj na opravu zásadných chýb, nie je však nevyhnutne jediným. V oblasti civilného práva porovnaj rozhodnutie ESELP č. 22251/08, *Bochan v. Ukraine* (No. 2) zo dňa 5.2.2015, para. 44. Napriek tomu, že právo na mimoriadny opravný prostriedok

ak sa štát rozhodne uplatniť mimoriadny opravný prostriedok, ten nie je *prima facie* v rozpore s Dohovorom. Spôsob jeho uplatnenia v praxi (napríklad arbitrárne znovuo tvorenie už právoplatne rozhodnutého sporu) však môže mať za následok porušenie práva na spravodlivý súdny proces.⁵⁷

Preto je potrebné mať neustále na pamäti, že mimoriadne opravné prostriedky by mali slúžiť výhradne na opravu zásadných justičných chýb a nemôžu sa stať ďalším, „skrytým“ odvolacím konaním.⁵⁸ Európsky súd pre ľudské práva preto neakceptuje, ak sú jediným podkladom pre uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku skutočnosti, ktoré mohli byť predložené, resp. prezentované pred súdmi nižšieho stupňa v predchádzajúcich konaniach.⁵⁹

Okrem toho je potrebné od zásadných chýb súdneho rozhodnutia dôsledne odlišovať prípady, ak je sporným bodom iba odlišný právny názor na aplikáciu hmotného práva. Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že je charakteristickou črtou súdneho konania, ak majú strany sporu odlišný názor na to, ako sa má konkrétna právna norma vykladať. Úlohou súdu je preskúmať a vyhodnotiť argumenty sporových strán v rámci spravodlivého kontradiktórneho procesu. V prípade, ak sa nepreukáže, že súdne rozhodnutie trpí inou zásadnou chybou, tak samotný fakt, že súd vyššej inštancie nesúhlasí s právnym názorom súdu nižšej inštancie nie je dostatočným dôvodom, ktorý by legitimizoval využitie mimoriadneho opravného prostriedku.⁶⁰

Záver

Vo svojom príspevku sme sa venovali konfliktu princípov právnej istoty a práva na spravodlivý súdny proces, stelesnenom v zmene alebo zrušení právoplatného rozhodnutia prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku. Je zrejmé, že uplatnenie mimoriadneho oprav-

---

z čl. 6 Dohovoru nevyplýva, v prípade ak takéto konanie bude začaté, aplikujú sa v ňom zásady práva na spravodlivý súdny proces, porovnaj poznámku č. 40.

⁵⁷ Porovnaj Rozhodnutie ESELP č. 6965/02, Savinskiy v. Ukraine zo dňa 28.2.2006, para. 23 a rozhodnutie ESELP č. 19867/12, Moreira Ferreira v. Portugal (No. 2) zo dňa 17.7.2017, para. 63.

⁵⁸ Rozhodnutie ESELP č. 69524/01, Bulgakova v. Russia zo dňa 18.1.2007, para. 34.

⁵⁹ Porovnaj s rozhodnutím ESELP č. 42533/11, PSMA, spol. s.r.o. v. Slovakia zo dňa 9.5.2015, najmä para. 78.

⁶⁰ Rozhodnutie ESELP č. 20887/03, Kot v. Russia zo dňa 18.1.2007, para. 29; na základe obdobných argumentov prijal ESELP aj rozhodnutie č. 11227/05, Abdullayev v. Russia zo dňa 11.2.2010. Táto argumentácia sa vzťahuje aj na prípady, ak orgán verejnej moci (napríklad prokurátor) podáva návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia z dôvodu, že nesúhlasí s posúdením súdu, k tomu napr. rozhodnutie ESELP č. 36492/02, Bujnita v. Romania zo dňa 16.1.2007, para. 23.

ného prostriedku má zásadný vplyv na právnu istotu adresátov individuálnej právnej normy.

Na podklade judikatúry ESLP je preto potrebné pri jeho aplikácii v praxi pristupovať reštriktívne a zdržanlivo. Zároveň je možné vyfiltrovať tri hlavné oblasti, v ktorých musia členské štáty klásť dôraz na zavádzanie možnosti prieskumu a rušenia právoplatných rozhodnutí. Z časového hľadiska nie je prípustné, aby bolo právoplatné rozhodnutie napadnuteľné bez akéhokoľvek časového obmedzenia. Zároveň platí, že toto časové obmedzenie musí byť aj prakticky efektívne.

Po druhé, dôvodom prieskumu môžu byť iba významné okolnosti hodné osobitného zreteľa, v dôsledku ktorých trpí súdne rozhodnutie zásadnými chybami. Samotná skutočnosť, že sporové strany, prípadne vyšší súdny orgán majú odlišný právny názor ako súd ktorý právoplatné rozhodnutie vydal, nemôže byť dostatočným dôvodom oprávňujúcim využitie mimoriadneho opravného prostriedku.

Po tretie, možnosť žiadať o zmenu alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia by mala v zásade prislúchať iba stranám sporu, teda subjektom pre ktoré individuálne rozhodnutia zaväzuje. V prípade, ak toto oprávnenie prislúcha len štátnemu orgánu, resp. jeho predstaviteľovi, prípadne vyhovie návrhu strany sporu takémuto štátnemu orgánu závisí len na jeho vlastnom posúdení považuje ESLP taktiež za porušenie č. 6 Dohovoru.

Na záver si už dovoľujeme iba zopakovať, že je potrebné mať neustále na pamäti, aby mimoriadne opravné prostriedky slúžili výhradne na opravu zásadných justičných chýb a nestali sa iba ďalším, „skrytým“ odvolacím konaním.

Zdroje

1. ČAPEK J.: *Evropská úmluva o ochraně lidských práv. I. část – ÚMLUVA*, 1. vyd., Praha, LINDE PRAHA, 2010, 887 s., ISBN 978-80-7201-789-4
2. HORVÁTH E. – ANDRÁŠIOVÁ A. – HENČEKOVÁ S.: *Civilný sporový poriadok – komentár*, dostupné prostredníctvom databázy ASPI na www.noveaspi.sk PROCHÁZKA R. – KÁČER M.: *Teória práva*, 1. vyd., Bratislava, C. H. Beck, 2013, 308 s., ISBN: 978-80-89603-14-5
3. OTTOVÁ E.: *Teória práva*, 3. vyd., Bratislava, HEURÉKA, 2010, 323 s., ISBN: 978-80-89122-59-2
4. PRUSÁK J.: *Teória práva*, 1. vyd., Bratislava, VO PF UK, 1995, 331 s., ISBN 80-7160-080-6
5. Pracovný materiál Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky s názvom *Mimoriadne dovolanie sumár judikatúry ESLP* dostupný

online na https://www.justice.gov.sk/_layouts/download.aspx?SourceUrl=/Dokumenty/OSP/clanok_6_Dohovoru-mimoriadne_dovolanie_sumar_judikaturyESLP.rtf

6. SIMAN M.: Extraordinary appeal and the principle of legal certainty, In: KUNOVA V. – DOLINSKY M. (eds.): *Current Issues of Science in the Global World*, 1.vyd., Londýn, Taylor&Francis Group, 2015, 369 s., ISBN 978-1-138-02739-8
7. SVÁK J.: *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva)*, 1. vyd., Bratislava, Poradca podnikateľa, 2003, 934 s., ISBN 80-88931-19-3
8. Rozhodnutie EŠLP č. 36942/03, Tripón v. Romania (No. 1) zo dňa 23.9.2008
9. Rozhodnutie EŠLP č. 25632/02, Stere and others v. Romania zo dňa 23.2.2006
10. Rozhodnutie EŠLP č. 18357/91, Hornsby v. Greece zo dňa 19.3.1997
11. Rozhodnutie EŠLP č. 52854/99, Ryabykh v. Russia zo dňa 24.7.2003
12. Rozhodnutie EŠLP č. 13151/04, Protsenko v. Russia zo dňa 31.7.2008
13. Rozhodnutie EŠLP č. 9304/05, Birzescu and others v. Romania zo dňa 25.9.2012
14. Rozhodnutie EŠLP č. 11227/05, Abdullayev v. Russia zo dňa 11.2.2010
15. Rozhodnutie EŠLP č. 8269/02, Sutyazhnik v. Russia zo dňa 23.8.2009
16. Rozhodnutie EŠLP č. 28342/95, Brumârescu v. Romania zo dňa 28.10.1999
17. Rozhodnutie EŠLP č. 65518/01, Salov v. Ukraine zo dňa 6.9.2005
18. Rozhodnutie EŠLP č. 3052/04, Dacia s.r.l. v. Moldova zo dňa 18.3.2008
19. Rozhodnutie EŠLP č. 65582/01, Radchikov v. Russia zo dňa 24.5.2007
20. Rozhodnutie EŠLP č. 25132/13, Compcar, s.r.o. v. Slovakia zo dňa 9.6.2015
21. Rozhodnutie EŠLP č. 40663/98, Asito v. Moldavia zo dňa 8.11.2005
22. Rozhodnutie EŠLP č. 48553/99, Sovtransavto Holding v. Ukraine zo dňa 25.6.2002
23. Rozhodnutie EŠLP č. 22687/03, SC Maşinexportimport Industrial Group SA v. Romania zo dňa 1.12.2005
24. Rozhodnutie EŠLP č. 18990/91, Nideröst-Huber v. Switzerland zo dňa 18.2.1997
25. Rozhodnutie EŠLP č. 61333/00, Tregubenko v. Ukraine zo dňa 2.11.2004
26. Rozhodnutie EŠLP č. 72493/10, DRAFT-OVA, a.s. v. Slovakia zo dňa 9.6.2015
27. Rozhodnutie EŠLP č. 42872/02, Cornif v. Romania zo dňa 11.1.2007

28. Rozhodnutie ESLP č. 58079/00, Fadin v. Russia zo dňa 27.7.2006
29. Rozhodnutie ESLP č. 28730/03, Lenskaya v. Russia zo dňa 29.1.2009
30. Rozhodnutie ESLP č. 72776/01, Bratyakin v. Russia zo dňa 9.3.2006
31. Rozhodnutie ESLP č. 6725/03, Lizanets v. Ukraine zo dňa 31.5.2007
32. Rozhodnutie ESLP č. 38585/04, 2795/05, 18590/05, 24012/07 a 55283/07, Sizintseva and others v. Russia zo dňa 8.4.2010
33. Rozhodnutie ESLP č. 3548/04, Luchkina v. Russia zo dňa 10.4.2008
34. Rozhodnutie ESLP č. 18156/05, Tchitchinadze v. Georgia zo dňa 27.5.2010
35. Rozhodnutie ESLP č. 2202/05, Tishkevich v. Russia zo dňa 4.12.2008
36. Rozhodnutie ESLP č. 69529/01, Pravednaya v. Russia zo dňa 18.11.2004
37. Rozhodnutie ESLP č. 19960/04, Popov v. Moldova (No. 2) zo dňa 6.12.2005
38. Rozhodnutie ESLP č. 50178/99, Nikitin v. Russia zo dňa 20.7.2004
39. Rozhodnutie ESLP č. 19867/12, Moreira Ferreira v. Portugal (No. 2) zo dňa 17.7.2017
40. Rozhodnutie ESLP č. 22251/08, Bochan v. Ukraine (No. 2) zo dňa 5.2.2015
41. Rozhodnutie ESLP č. 6965/02, Savinskiy v. Ukraine zo dňa 28.2.2006
42. Rozhodnutie ESLP č. 69524/01, Bulgakova v. Russia zo dňa 18.1.2007
43. Rozhodnutie ESLP č. 42533/11, PSMA, spol. s.r.o. v. Slovakia zo dňa 9.5.2015
44. Rozhodnutie ESLP č. 20887/03, Kot v. Russia zo dňa 18.1.2007
45. Rozhodnutie ESLP č. 36492/02, Bujnita v. Romania zo dňa 16.1.2007
46. Rozhodnutie ESLP č. 21998/14, Lispuchová a Lispuch v. Slovakia zo dňa 15.10.2019
47. Rozhodnutie ESLP č. 35361/17, Tóth v. Slovakia zo dňa 13.10.2020